

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาด้านทุนชีวิต เอกลักษณะแห่งตน และความสามารถในการเผชิญปัญหาของนักเรียนอาชีวศึกษา และเปรียบเทียบด้านทุนชีวิต เอกลักษณะแห่งตน และความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนอาชีวศึกษา รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ด้านทุนชีวิตกับเอกลักษณะแห่งตน และความสามารถในการเผชิญอุปสรรคในนักเรียนอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ตัวแปรที่ศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษาที่กำลังศึกษาในวิทยาลัย-เสาวภา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวนทั้งสิ้น 1,470 คน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษาที่กำลังศึกษาในวิทยาลัย-เสาวภา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 100 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่าง ด้วยวิธีการแบบเจาะจง (purposive sampling) เป็นเพศชาย 22 คน และหญิง 78 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา มีดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ คือ ต้นทุนชีวิต
2. ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการเผชิญอุปสรรคและเอกลักษณ์แห่งตน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คำถามประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจำแนกแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามทั่วไป
2. แบบสอบถามต้นทุนชีวิต โดย สุริยเดว ทรีปาตี (2552ก) ประกอบด้วย 5 พลัง

คือ

- 2.1 พลังตัวตน ได้แก่ ข้อที่ 1-15
- 2.2 พลังครอบครัว ได้แก่ ข้อที่ 16-23
- 2.3 พลังสร้างปัญญา ได้แก่ ข้อที่ 24-34
- 2.4 พลังเพื่อน ได้แก่ ข้อที่ 35-40
- 2.5 พลังชุมชน ได้แก่ ข้อที่ 41-48

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งคำตอบออกเป็น 4 ระดับ คือ เป็นประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง ไม่เคย ข้อความ จำนวน 48 ข้อ

ข้อคำถามทั้ง 48 ข้อ ให้คะแนน ดังนี้

ถ้าเลือก เป็นประจำ	ให้	3	คะแนน
ถ้าเลือก บ่อยครั้ง	ให้	2	คะแนน
ถ้าเลือก บางครั้ง	ให้	1	คะแนน
ถ้าเลือก ไม่เคย	ให้	0	คะแนน

เกณฑ์การแบ่งระดับต้นทุนชีวิต

แบ่งระดับต้นทุนชีวิตเป็น 3 ระดับ คือ ระดับมาก ปานกลาง และน้อย เพื่ออธิบายว่า นักเรียนอาชีวศึกษามีต้นทุนชีวิตอยู่ในระดับใด โดยใช้เกณฑ์ของระดับคะแนนเฉลี่ยดังนี้

- 1.00-1.40 หมายถึง ระดับน้อย
- 1.41-2.20 หมายถึง ระดับปานกลาง
- 2.21-3.00 หมายถึง ระดับมาก

3. แบบสอบถามเอกลักษณ์แห่งตน โดย จุฑาทิพย์ ประทินทอง (2547) ใช้แนวคิดของ Erikson (1968) มีจำนวน 30 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient alpha) เท่ากับ 0.819 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งคำตอบออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ข้อความ เป็นข้อความเชิงนิมิต 22 ข้อ คือ ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 19, 20, 22, 24, 25, 27 และ 30 และข้อความเชิงนิเสธ 8 ข้อ คือ ข้อที่ 2, 13, 16, 18, 23, 26, 28 และ 29

แบบสอบถามเอกลักษณ์แห่งตน ประกอบไปด้วย

- 3.1 เอกลักษณ์แห่งตนด้านการรับรู้เวลา จำนวน 4 ข้อ
- 3.2 เอกลักษณ์แห่งตนด้านความมั่นใจในตนเอง จำนวน 5 ข้อ
- 3.3 เอกลักษณ์แห่งตนด้านการเรียนรู้บทบาท จำนวน 4 ข้อ
- 3.4 เอกลักษณ์แห่งตนด้านความสามารถในการทำงาน จำนวน 4 ข้อ
- 3.5 เอกลักษณ์แห่งตนด้านการตระหนักในเพศตนเอง และเพศตรงข้าม จำนวน 4 ข้อ

3.6 เอกลักษณ์แห่งตนด้านการเป็นผู้นำและผู้ตาม จำนวน 4 ข้อ

3.7 เอกลักษณ์แห่งตนด้านการมีอุดมคติที่ยึดถือปฏิบัติ จำนวน 5 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบสอบถามเป็นเชิงนิมิตจำนวน 22 ข้อ และเชิงนิเสธ 8 ข้อ การให้คะแนนขึ้นอยู่กับข้อความ

ข้อความเชิงนิมิต

ถ้าเลือกตอบ มากที่สุด ให้ 5 คะแนน

ถ้าเลือกตอบ มาก	ให้	4	คะแนน
ถ้าเลือกตอบ ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ถ้าเลือกตอบ น้อย	ให้	2	คะแนน
ถ้าเลือกตอบ น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อความเชิงนิเสธ

ถ้าเลือกตอบ มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ถ้าเลือกตอบ มาก	ให้	4	คะแนน
ถ้าเลือกตอบ ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ถ้าเลือกตอบ น้อย	ให้	2	คะแนน
ถ้าเลือกตอบ น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การแบ่งระดับเอกลักษณ์แห่งตน

แบ่งระดับเอกลักษณ์แห่งตนเป็น 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เพื่ออธิบายว่า นักเรียนอาชีวศึกษามีเอกลักษณ์แห่งตนอยู่ในระดับใด โดยใช้เกณฑ์ของระดับคะแนนเฉลี่ยดังนี้

0.50-1.49	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด
1.50-2.49	หมายถึง	ระดับน้อย
2.50-3.49	หมายถึง	ระดับปานกลาง
3.50-4.49	หมายถึง	ระดับมาก
4.50-5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามเอกลักษณ์แห่งตน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับปฏิบัติการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้าสามารถแบ่งเวลาระหว่างเรียน การเล่น และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้					
00	ข้าพเจ้าต้องการเป็นตัวของตัวเอง					

4. แบบสอบถามความสามารถในการเผชิญอุปสรรค เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ สดอิลทซ์ (2548) มาสร้าง ประกอบด้วย ความสามารถในการเผชิญอุปสรรค 4 ด้าน ๆ ละ 10 ข้อ รวม 40 ข้อ ได้แก่

4.1 ด้านความสามารถในการควบคุมอุปสรรค จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 5, 9, 14, 20, 25, 29, 33, 36 และ 37

4.2 ด้านความสามารถในการนำตัวเองเข้าไปแก้ไขอุปสรรค จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2, 6, 10, 12, 15, 16, 17, 21, 22 และ 26

4.3 ด้านการรับรู้ถึงระดับของอุปสรรค จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3, 7, 11, 18, 23, 27, 31, 39 และ 40

4.4 ด้านความสามารถในการอดทน ทนทานต่ออุปสรรค จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 4, 8, 13, 19, 24, 28, 32, 35, 38 และ 38

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค

ข้อที่	ข้อความ	ระดับปฏิบัติการ				
		มาก- ที่สุด	มาก	ปาน- กลาง	น้อย	น้อย- ที่สุด
0	หากเพื่อนรักของฉันต้องย้ายโรงเรียน ฉันจะพยายามทำสนิทกับเพื่อนคนอื่นต่อไป					
00	ถ้าเพื่อนร่วมกลุ่มไม่รับฟังความคิดเห็นของฉัน เป็นเรื่องที่ผมจัดการได้					

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบสอบถามความสามารถในการเผชิญอุปสรรคเป็นเชิงนิมิตทั้งหมด มีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

ถ้าเลือกตอบ มากที่สุด ให้ 5 คะแนน

ถ้าเลือกตอบ มาก ให้ 4 คะแนน

ถ้าเลือกตอบ ปานกลาง ให้ 3 คะแนน

ถ้าเลือกตอบ น้อย ให้ 2 คะแนน

ถ้าเลือกตอบ น้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การแบ่งระดับความสามารถในการเผชิญอุปสรรค

แบ่งระดับความสามารถในการเผชิญอุปสรรคเป็น 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เพื่ออธิบายว่า นักเรียนอาชีวศึกษามีความสามารถในการเผชิญอุปสรรคอยู่ในระดับใด โดยใช้เกณฑ์ของระดับคะแนนเฉลี่ยดังนี้

0.50-1.49 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

1.50-2.49 หมายถึง ระดับน้อย

2.50-3.49 หมายถึง ระดับปานกลาง

3.50-4.49 หมายถึง ระดับมาก

4.50-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ขั้นตอนการสร้าง พัฒนา และปรับปรุงเครื่องมือ

1. ศึกษาตำรา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเนื้อหา มาสร้างข้อคำถาม รวมทั้งหมด 40 ข้อ
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 40 ข้อ ไปขอคำแนะนำอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อ ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของเนื้อหา และภาษาที่ใช้
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 40 ข้อ มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของ อาจารย์ที่ปรึกษา
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมในข้อคำถามแต่ละ คำถาม มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาและตัดข้อคำถามที่ไม่ชัดเจนออกจน ได้รับความเห็นพ้อง จากผู้เชี่ยวชาญ
5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตร- วิชาชีพ จำนวน 30 คน แล้วนำคะแนนมาหาความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) แบบวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .914

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง
2. ติดต่อโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ขออนุญาตผู้บริหาร โรงเรียน และนัดหมายวัน เวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กับนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ
3. จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวน 100 ฉบับ โดยผู้วิจัยเดินทางดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
4. ชี้แจงให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเข้าใจถึงจำนวนข้อและจำนวนหน้าของแบบสอบถาม รวมถึงลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาว่าเป็น แบบแบ่งระดับ (rating scale) 5 และ 4 ระดับ พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่ได้รับ โดยขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ผลตรงตามความเป็นจริง
5. ภายหลังที่เก็บแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งสิ้น 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
6. รวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูล
7. นำผลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อวิเคราะห์หาค่าทางสถิติและทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสังคมศาสตร์ สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมได้มาหาผลสรุปบรรยายให้ทราบถึงลักษณะเฉพาะกลุ่มที่ศึกษา โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน-
มาตรฐาน
3. ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติวิเคราะห์ ได้แก่ การทดสอบค่าที (t test) ใช้ค่า
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)
ระหว่างต้นทุนชีวิต เอกลักษณ์แห่งตน และความสามารถในการเผชิญอุปสรรค